

Na osnovu člana 16. stav (2) Zakona o radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti ("Službeni glasnik BiH" broj 88/07) i člana 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH" broj 32/02 i 102/09), direktor Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost donosi

PRAVILNIK

o bezbjednosti nuklearnog materijala i radioaktivnih izvora

DIO PRVI – OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet)

Ovim pravilnikom propisuju se zahtjevi za bezbjednost nuklearnog materijala i radioaktivnih izvora za nosioce autorizacije prilikom njihovog korištenja, skladištenja i transporta, kao i sva druga pitanja od značaja za bezbjednost ovih materijala.

Član 2.

(Ciljevi Pravilnika)

Ciljevi ovog pravilnika su:

- a) uspostavljanje sistema bezbjednosti nuklearnog materijala i radioaktivnih izvora tokom cijelog perioda od proizvodnje do njihovog konačnog odlaganja.
- b) postizanje i održavanje visokog nivoa bezbjednosti za nuklearni materijal i radioaktivne izvore, koji je primjeren potencijalnom riziku,
- c) spriječavanje neautorizovanog pristupa, gubitka ili transfera nuklearnog materijala i radioaktivnih izvora,
- d) jačanje zaštite stanovništva od jonizujućeg zračenja koje bi moglo nastati kao posljedica neautorizovanog korištenja, skladištenja i transporta nuklearnog materijala i radioaktivnih izvora.

Član 3.

(Primjena)

(1) Ovaj pravilnik se primjenjuje na nuklearni materijal i radioaktivne izvore prilikom njihovog korištenja, skladištenja i transporta.

Član 4. (Definicije)

Pojmovi koji se koriste u ovom pravilniku su:

- a) **Bezbjednosna provjera**- znači istragu provedenu od strane nosioca autorizacije da podrži određivanje povjerljivosti i pouzdanosti pojedinaca
- b) **Bezbjednosna zona**- podrazumjeva privremeno ili stalno područje utvrđeno od strane nosioca autorizacije, a koja služi za bezbjednost radioaktivnih izvora.
- c) **Bezbjednosne funkcije** – su funkcije sistema detekcije zloupotrebe radioaktivnih izvora, sistema sprečavanja izvršenja protivzakonitog akta, sistema odgovora na protivzakonito postupanje sa radioaktivnim izvorima i sistema upravljanja bezbjednošću radioaktivnih izvora.
- d) **Bezbjednosni događaj** je događaj za koji se može procijeniti da ima implikacije na bezbjednost radioaktivnih izvora
- e) **Bezbjednosni plan**- je dokument nosioca autorizacije koji predstavlja detaljan opis bezbjednosnih mjera koje se provode u objektu koji koristi nosilac autorizacije za obavljanje djelatnosti.
- f) **Bezbjednost informacija** – očuvanje povjerljivosti, cjelokupnosti integriteta i upotrebljivosti informacija.
- g) **Bezbjednost nuklearnog materijala i radioaktivnih izvora** – Mjere koje se preduzimaju sa ciljem prevencije krađe, sabotaze, neautorizovanog pristupa, nezakonitog transfera ili drugih akata kojima se nastoji izvršiti zloupotreba nuklearnog materijala i radioaktivnih izvora.
- h) **Funkcije detekcije** - podrazumijevaju mjere za detekciju potencijalnog počinioca tokom izvršenja ili pokušaja izvršenja protivpravnog akta kojim se neautorizovano pristupa radioaktivnom izvoru, neautorizovano vrši njegovo premještanje ili sabotaza.
- i) **Funkcije odgovora** obuhvataju mjere koje se preduzimaju u cilju procjene i odgovora na događaj kojim se ugrožava bezbjednost radioaktivnog izvora.
- j) **Funkcije sprečavanja** predstavljaju smetnju potencijalnom počiniocu da ostvari nedozvoljeni pristup, otuđi ili izvrši sabotazu radioaktivnog izvora, a ostvaruje se u pravilu putem fizičkih prepreka.
- k) **Gradirani pristup** podrazumijeva primjenu mjera bezbjednosti od strane nosilaca autorizacije koje su proporcionalne mogućim posljedicama zloupotrebe nuklearnog materijala i radioaktivnih izvora.
- l) **Izolacija radioaktivnog izvora** podrazumjeva zaštitu radioaktivnih izvora omogućavanjem pristupa bezbjednosnim zonama kroz uspostavljene pristupne kontrolne tačke.
- m) **Kategorija 1 radioaktivnih izvora:** Radioaktivni izvori čija aktivnost je jednaka ili veća od vrijednosti za kategoriju 1, datoj u Tabeli 3 Aneksa II ovog pravilnika.
- n) **Kategorija 2 radioaktivnih izvora:** Radioaktivni izvori čija aktivnost je jednaka ili veća od vrijednosti za kategoriju 2, ali manja od vrijednosti za kategoriju 1, datoj u Tabeli 3 Aneksa II ovog pravilnika.
- o) **Kategorija 3 radioaktivnih izvora:** Radioaktivni izvori čija aktivnost je jednaka ili veća od vrijednosti za kategoriju 3, ali manja od vrijednosti za kategoriju 2, datoj u Tabeli 3 Aneksa II ovog pravilnika.

- p) **Kontrola pristupa:** Administrativne i fizičke mjere koje sprečavaju slobodan pristup lokacijama gdje se radioaktivni izvori koriste ili skladište, kao i mjere kojima se dozvoljava pristup povjerljivim informacijama samo ovlaštenim licima koja zahtjevaju takav pristup da bi obavljali radne zadatke.
- q) **Kultura bezbjednosti** podrazumijeva skup karakteristika i stavova u organizacijama kao i kod pojedinaca, kojima se uspostavlja metod kojim se pitanjima bezbjednosti nuklearnog materijala i radioaktivnih izvora posvećuje pažnja u skladu sa njihovim značajem .
- r) **Mobilni uređaj** – dio opreme koji sadrži radioaktivni materijal koji se nalazi na točkovima ili je opremljen za kretanje ili je dizajniran da se može nositi u ruci.
- s) **Ne kasnije od vremena prispjeća-** znači datum i vrijeme koje pošiljalac i primalac odredili kao vrijeme kada počinje istraga ako poslana pošiljka nije stigla do primaoca. Ovo vrijeme ne može biti duže od 6 sati nakon procjenjenog vremena prispjeća.
- t) **Neautorizovan pristup** podrazumijeva pristup nuklearnim materijalu i radioaktivnim izvorima bez saglasnosti odgovornog lica.
- u) **Neautorizovano premještanje** predstavlja krađu i svaki oblik neautorizovanog premještanja nuklearnog materijala ili radioaktivnog izvora sa lokacije na kojoj se nalazi.
- v) **Nestali izvor-** podrazumijeva izvor čija lokacije je nepoznata, a uključuje materijal koji je bio poslan ali nije stigao na predviđenu destinaciju i čija lokacija ne može odmah pronađena u transportnom sistemu.
- w) **Odobreni pojedinac** – pojedinac kome nosilac autorizacije preko bezbjednosne provjere dozvoljava slobodan pristup nuklearnom materijalu ili radioaktivnim izvorima i koji je pohađao odgovarajuću obuku.
- x) **Operator:** autorizovano pravno lice koje je odgovorno za bezbjednost transporta, uključujući pošaljioaca, prevoznika i primaoca.
- y) **Povjerljiva informacija:** Informacija koja može dovesti do narušavanja bezbjednosti usljed neautorizovanog objavljivanja, modifikacije, izmjene, destrukcije ili neautorizovane zabrane korištenja.
- z) **Pošiljalac** je bilo koja fizička ili pravna osoba koja predstavlja pošiljku u transportu i nazvana je pošiljalac u transportnim dokumentima.
- aa) **Pouzdanost i povjerljivost** – karakteristike pojedinca koji se smatra pouzdanim u provjeri , karakteru i provedbi, tako da slobodan pristup kategoriji izvora , od strane tog pojedinca, ne predstavlja rizik za zdravlje stanovništva, sigurnost i bezbjednost. Određivanje pouzdanosti i povjerljivosti za namjenu je bazirana na rezultatima bezbjednosne provjere.
- bb) **Prijetnja po bezbjednost** predstavlja namjeru nekog lica ili grupe lica da zloupotrijebi radioaktivni izvor
- cc) **Prijevoznik** je fizička ili pravna osoba ili vladina organizacija koja je ovlaštena za prijevoz radioaktivnog materijala.
- dd) **Primalac** je fizička ili pravna osoba koja ima licencu i koja prima radioaktivni material i nazvana je primalac u transportnim dokumentima.
- ee) **Princip službene ili poslovne potrebe (princip „need to know“)-** raspolaganje povjerljivim informacijama samo u okviru zakonom utvrđenog djelokruga i samo u mjeri koja je potrebna za obavljanje poslova iz navedenog djelokruga.
- ff) **Procjena prijetnje** predstavlja analizu zasnovanu na bezbjednosnim

informacijama o namjeri nekog lica da uzrokuje neželjene posljedice sa radioaktivnim izvorima.

- gg) **Sabotaža:** podrazumjeva namjerno oštećenje nuklearnog materijala ili radioaktivnog izvora tokom korištenja, skladištenja ili transporta ili oštećenje objekta ili prevoznog sredstva u kojem se radioaktivni izvor koristi, skladišti ili prevozi, a koje može direktno ili indirektno ugroziti zdravlje i sigurnost osoblja, stanovništva ili okoline, ekspozicijom zračenju ili oslobađanjem radioaktivnih materijala.
- hh) **Sistem bezbjednosnog upravljanja** je skup mjera kojima se obezbjeđuju adekvatni resursi za bezbjednost radioaktivnih izvora i uspostavljanje odgovarajućih procedura i planova za bezbjednost radioaktivnih izvora, kao i procedura za upravljanje povjerljivim informacijama i zaštitu od neautorizovanog objavljivanja informacija.
- ii) **Sistem kategorizacije** predstavlja sistem koji se koristi u cilju implementacije gradiranog pristupa dodjeljivanjem stepena zaštite specifičnim tipovima i količinama radioaktivnih izvora čime se osigurava veći nivo zaštite za radioaktivne materijale za koji zloupotreba može rezultirati težim posljedicama.
- jj) **Skup radioaktivnih izvora:** podrazumijeva radioaktivne izvore smještene u neposrednoj blizini jedan uz drugog tako da iste fizičke prepreke štite pristup svim izvorima.

mm) **Slobodan pristup-** podrazumjeva samostalan pristup bez pratnje, kategorijama 1, 2 i 3 radioaktivnih izvora, ili uređajima koji sadrže te izvore.

nn) **Zloupotreba nuklearnog materijala i/ili radioaktivnog izvora** predstavlja protivpravni akt usmjeren da prouzrokuje smrt ili tjelesnu povredu, materijalnu štetu ili oštećenje imovine ili okoline. Ovo uključuje krađu ili pokušaj krađe, odnosno sabotaže, kao i korištenje ukradenih izvora za namjernu ekspoziciju zračenju ljudi i životne okoline, preko disperzije radioaktivnog materijala ili preko vanjske ekspozicije zračenju.

Član 5.

(Kultura bezbjednosti)

(1) Nositelj autorizacije je dužan uspostaviti sistem upravljanja, primjeren veličini i prirodi autorizovane aktivnosti pri čemu se osigurava da:

- a) procedure koje se odnose na bezbjednost budu uspostavljene i predstavljaju najviši prioritet,
- b) problemi koji utiču na bezbjednost budu odmah identificirani i otklonjeni na način primjeren njihovoj važnosti,
- c) odgovornosti svakog pojedinca za bezbjednost budu jasno identificirane i da svaki pojedinac ima odgovarajuću obuku i kvalifikovanost,

- d) su jasno definisana ovlaštenja za donošenje odluka važnih za bezbjednost,
- e) su organizaciona struktura i linije komunikacije uspostavljene na način koji rezultira odgovarajućim protokom informacija o bezbjednosti između različitih nivoa.

Član 6.

(Opšte dužnosti nosioca autorizacije)

- (1) Primarnu odgovornost za bezbjednost nuklearnog materijala i/ili radioaktivnih izvora je na nosiocu autorizacije.
- (2) Nosilac autorizacije je odgovoran za uspostavljanje i primjenu bezbjednosnih mjera za nuklearne materijale i/ili radioaktivne izvore, uključujući pripremu i provođenje bezbjednosnog plana .
- (3) Nosilac autorizacije je dužan imenovati lice odgovorno za bezbjednost nuklearnog materijala i/ili radioaktivnih izvora. Osoba odgovorna za zaštitu od zračenja može obavljati poslove osobe odgovorne za bezbjednost nuklearnog materijala i/ili radioaktivnih izvora.
- (4) Nosilac autorizacije je dužan obavijestiti Državnu regulatornu Agenciju za radijacijsku i nuklearnu sigurnost (u daljem tekstu Agencija) o namjeri da izvrši bilo koju promjenu koja se odnosi na djelatnost, a koja može imati negativan uticaj na bezbjednost nuklearnog materijala i/ili radioaktivnih izvora.

Član 7

(Bezbjednosna obuka)

- (1) Nosilac autorizacije dužan je osigurati obuku iz oblasti bezbjednosti nuklearnih materijala i/ili radioaktivnih izvora u cilju osiguranja da svi pojedinci koji koriste, skladište ili transportuju nuklearni materijal i/ili radioaktivne izvore moraju posjedovati odgovarajuće znanja i vještine da mogu ispuniti dodijeljene dužnosti.
- (2) Osnovna obuka uključuje instrukcije o:
 - (a) odgovornosti da se izvjesti odmah nosilac autorizacije o uslovima koji uzrokuju ili mogu uzrokovati kršenje odredbi ovog pravilnika;
 - (b) odgovornosti nosioca autorizacije da bez odlaganja izvjesti policijski organ o stvarnom ili pokušaju krađe ili sabotaze;
 - (c) odgovarajući odgovor na bezbjednosni alarm.

(2) Kod određivanju pojedinaca koji će pohađati obuku, nosilac autorizacije je dužan razmotriti dužnosti svakog pojedinca za vrijeme autorizovanog korištenja i odgovora na moguće situacije koje uključuju krađu ili pokušaj krađe, odnosno sabotazu nuklearnog materijala i/ili radioaktivnih izvora.

(3) Nosilac autorizacije je dužan osigurati dodatnu obuku u slučajevima kada postoje značajne izmjene bezbjednosnog sistema, kao i za novozaposlene. Ova vrsta obuke sadrži:

(a) izvještaje o relevantnim bezbjednosnim problemima i naučenim lekcijama

(b) relevantnim rezultatima inspekcija Agencije

(c) relevantnim rezultatima provjere, testiranja i održavanja bezbjednosnog plana.

(5) Nosilac autorizacije je dužan čuvati dokumentaciju osnovne i dodatne obuke 3 godine od datuma završetka obuke. Podaci o obuci moraju sadržavati datume obuke, obrađene teme i listu učesnika.

(6) Nosilac autorizacije je dužan osigurati da lice odgovorno za bezbjednost nuklearnog materijala kategorije I, II i III i/ili radioaktivnih izvora kategorije 1 u cilju pravilnog i efikasnog obavljanja dodijeljenih dužnosti posjeduje certifikat nadležnog Ministarstva unutrašnjih poslova.

(7) Nosilac autorizacije dužan je zaposlene redovno informisati o bezbjednosnim mjerama u skladu sa procedurama za bezbjednost nuklearnog materijala i/ili radioaktivnih izvora .

Član 8.

(Organizacija bezbjednosti)

(1) Nosilac autorizacije uspostavlja i održava bezbjednosni sistem provođenjem sistema mjera tehničke i fizičke zaštite.

(2) Nosilac autorizacije je dužan upravljati informacijama vezanim za bezbjednost nuklearnog materijala i/ili radioaktivnih izvora po principu službene ili poslovne potrebe.

Član 9.

(Koordinacija sa policijskim organima)

Nosilac autorizacije, dužan je koordinirati aktivnosti sa nadležnim policijskim organom u onoj mjeri u kojoj je to potrebno po pitanju odgovora na prijetnje objektu nosioca autorizacije, te u drugim slučajevima kada je to potrebno.

Član 10.

(Izveštavanje o bezbjednosnom događaju)

- (1) Nosilac autorizacije za korištenje, skladištenje i transport je dužan odmah obavijestiti najbliži policijski organ u slučaju krađe ili pokušaja krađe nuklearnog materijala i/ili radioaktivnih izvora.
- (2) O događaju iz stava (1) ovog člana nosilac autorizacije za korištenje, skladištenje ili prevoznik dužan je obavijestiti i Agenciju neposredno nakon obavještenja policijskog organa.
- (3) Pisani izvještaj o događaju iz stava (1) i (2) ovog člana, potrebno je dostaviti Agenciji najkasnije u roku od 7 dana.
- (4) Primalac pošiljke nuklearnog materijala i/ili radioaktivnih izvora dužan je obavijestiti pošiljaoca o datumu i vremenu primitka pošiljke.
- (5) Pošiljalac i primalac nuklearnog materijala i radioaktivnih izvora su dužni odrediti datum i vrijeme kada počinje istraga ako poslana pošiljka nije stigla do primaoca. Ovo vrijeme ne može biti duže od 6 sati nakon procjenjenog vremena prispjeća.

DIO DRUGI – BEZBJEDNOST NUKLEARNOG MATERIJALA

Član 11.

(Kategorizacija nuklearnog materijala)

Kategorizacija nuklearnog materijala kategorija I, II i III, za potrebe bezbjednosti je data u Tabeli 1 Aneksa I ovog pravilnika.

Član 12.

(Ostali nuklearni materijali)

U ostale nuklearne materijale, za potrebe bezbjednosti, se ubrajaju količine (mase) nuklearnog materijala koje ne spadaju u kategoriju III iz člana 11. ovog pravilnika i prirodni uran, osiromašeni uran i torij.

Član 13.

(Zahtjevi za bezbjednost nuklearnog materijala kategorije I, II i III)

- (1) Na nuklearne materijale kategorije I, II i III primjenjuju se odredbe Konvencije o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala („Službeni list SFRJ – Međunarodni ugovori“

broj 9/85) i amandmana na Konvenciju o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala („Službeni glasnik BiH – međunarodni ugovori“ broj 3/10).

Član 14.

(Zahtjevi za bezbjednost ostalih nuklearnog materijala)

(1) Nosioc autorizacije je dužan da primjeni opšte bezbjednosne mjere kod korištenja i skladištenja nuklearnog materijala koje će osigurati održavanje bezbjednosti.

(2) Mjere iz stava (1) ovog člana obuhvataju:

- a) osiguranje pouzdanosti i povjerljivosti zaposlenih,
- c) osiguranje zaštite nuklearnog materijala od neautorizovanog pristupa ,
- d) skladištenje nuklearnog materijala na bezbjednoj lokaciji,
- e) provjera da li se nuklearni materijal nalazi na lokaciji najmanje jedanput u mjesечно.

(3) Pošiljalac je dužan da kod transporta za koji se zahtjeva minimalni nivo bezbjednosti preduzme sljedeće mjere:

- (a) da izvrši pravilan odabir autorizovanog prevoznika i primaoca;
- (b) da obaveže primaoca da ga obavijesti o dospjeću pošiljke;

DIO TREĆI – BEZBJEDNOST RADIOAKTIVNIH IZVORA PRILIKOM KORIŠTENJA I
SKLADIŠTENJA

**POGLAVLJE I – OSNOVNI ZAHTJEVI ZA BEZBJEDNOST RADIOAKTIVNIH IZVORA
PRILIKOM KORIŠTENJA I SKLADIŠTENJA**

Član 15.

(Uspostavljanje bezbjednosnog sistema)

Nosilac autorizacije je dužan da uspostavi bezbjednosni sistem u skladu sa kategorizacijom radioaktivnih izvora.

Član 16.

(Kategorizacija radioaktivnih izvora)

(1) U skladu sa radijacionim rizikom i bezbjednosnim zahtjevima radioaktivni izvori se kategorišu na sljedeći način:

- (a) Kategorija 1 - vrlo visoki rizik - ekstremno opasni izvori,
- (b) Kategorija 2 - visoki rizik - veoma opasni izvori,
- (c) Kategorija 3 - srednji rizik - opasni izvori i
- (d) Kategorija 4 i 5 - niski rizik – manje opasni izvori.

(2) Kategorizacija radioaktivnih izvora kategorije 1, 2, 3, 4 i 5 prema odnosu aktivnosti i D vrijednosti data je u Tabeli 2 Aneksa II ovog pravilnika.

(3) Aktivnosti koje odgovaraju graničnim vrijednostima za radioaktivne izvore kategorija 1,2 i 3 date su u Tabeli 3 Aneksa II ovog pravilnika.

(4) Kategorizacija zatvorenih izvora kategorije 4 i kategorije 5, vrši se na bazi od slučaja do slučaja, korištenjem odgovarajuće formule iz Aneksa II ovog pravilnika.

(5) Otvoreni izvori koji se koriste u medicini spadaju u kategoriju 4 i 5. Priroda otvorenih izvora i njihovo kratko vrijeme poluraspada zahtjeva njihovu kategorizaciju od slučaja do slučaja.

Član 17.

(Bezbjednosni nivoi)

(1) Bezbjednosni sistem po principu gradiranog pristupa čine četiri bezbjednosna nivoa:

- a) Bezbjednosni nivo A koji se odnosi na kategoriju 1 radioaktivnih izvora;
- b) Bezbjednosni nivo B koji se odnosi na kategoriju 2 radioaktivnih izvora;

- c) Bezbjednosni nivo C koji se odnosi na kategoriju 3 radioaktivnih izvora;
- d) Bezbjednosni nivo D koji se odnosi na kategoriju 4 i 5 radioaktivnih izvora.

(2) Osnovni elementi dodjele kategorija radioaktivnih izvora bezbjednosnim nivoima dati su u Tabeli 4 Aneksa II ovog pravilnika.

Član 18.

(Ciljevi bezbjednosnih nivoa)

- (1) Bezbjednosni nivoi imaju odgovarajući cilj koji definiše ukupni rezultat koji bezbjednosni sistem mora da postigne za određeni bezbjednosni nivo.
- (2) Cilj bezbjednosnog nivoa A je sprečavanje krađe ili neautorizovanog premještanja radioaktivnih izvora.
- (3) Cilj bezbjednosnog nivoa B je minimiziranje vjerovatnoće krađe ili neautorizovanog premještanja radioaktivnih izvora.
- (4) Cilj bezbjednosnog nivoa C je smanjenje vjerovatnoće krađe ili neautorizovanog premještanja radioaktivnih izvora.
- (5) Cilj bezbjednosnog nivoa D je da se uspostave i provode mjere koje omogućavaju sigurno korištenje izvora i njihovu adekvatnu zaštitu.

POGLAVLJE II - ZAHTJEVI ZA FIZIČKU I TEHNIČKU ZAŠTITU

Član 19.

(Bezbjednosne zone)

- (1) Nosilac autorizacije dužan je osigurati da se radioaktivni izvori kategorija 1, 2 i 3 moraju koristiti i/ili skladištiti, unutar uspostavljenih bezbjednosnih zona, koje mogu biti stalne ili privremene.
- (2) Sve bezbjednosne zone se uspostavljaju kao stalne, sa izuzetkom privremenih bezbjednosnih zona koje se uspostavljaju tokom servisiranja, isporuke ili zamjene radioaktivnog izvora.
- (3) U bezbjednosnim zonama potrebno je omogućiti pristup zaposlenicima koji posjeduju odobrenje za slobodan pristup izvoru putem:
 - a) izolacije radioaktivnih izvora korištenjem neprekidnih fizičkih barijera koje dozvoljavaju pristup bezbjednosnim zonama samo kroz uspostavljene kontrolne pristupne tačke. Fizička barijera je prirodna ili vještačka formacija dovoljna za izolaciju radioaktivnih izvora unutar bezbjednosne zone,
 - b) neposredne kontrole bezbjednosne zone preko zaposlenih koji vrše kontrolu,
 - c) kombinaciju neprekidnih fizičkih barijera i neposredne kontrole.

- (4) Nositelj autorizacije je dužan da tokom servisiranja, isporuke i zamjene izvora obezbjedi dovoljno zaposlenih sa odobrenjem za slobodan pristup u cilju stalnog održavanja nadzora nad privremenom bezbjednosnom zonom.
- (5) U bezbjednosnoj zoni u kojoj fizičke barijere ili sistemi za detekciju upada nisu u funkciji da obavljaju te zadatke, potrebno je obezbjediti dovoljno zaposlenih sa odobrenjem za slobodan pristup u cilju stalnog održavanja nadzora.
- (6) Zaposleni kojim nije odobren slobodan pristup ili posjetioci, moraju biti pod pratnjom kada se nalaze u bezbjednosnoj zoni.
- (7) Zona koja se za potrebe radijacione sigurnosti definiše kao kontrolisana zona, može se koristiti kod definisanja bezbjednosne zone.

Član 20.

(Nadzor , detekcija i procjena)

- (1) Nositelj autorizacije dužan je uspostaviti i održavati neprekidni nadzor i mjere za detekciju svih neautorizovanih ulazaka u bezbjednosnu zonu.
- (2) Nositelj autorizacije dužan je obezbjediti sredstva za održavanje neprekidnog nadzora i detekcije u slučaju gubitka primarnog izvora napajanja opreme ili obezbjediti alarm i odgovor u slučaju gubitka mogućnosti neprekidnog nadzora i detekcije neautorizovanog ulaska.
- (3) Nositelj autorizacije nadzor i detekciju provodi pomoću jednog od slijedećih sistema:
 - a) sistema za detekciju upada koji je povezan sa centralnim objektom za nadzor unutar objekta i izvan objekta ,
 - b) elektronskog sistema za alarmiranje,
 - c) sistema za video nadzor,
 - d) neposrednog vizuelnog nadzora unutar i izvan bezbjednosne zone .
- (4) Nositelj autorizacije treba imati mehanička, elektronska ili hemijska sredstva za detekciju krađe ili neautorizovanog premještanja radioaktivnih izvora iz bezbjednosne zone.
- (5) Nositelj autorizacije treba da izvrši procjenu u najkraćem mogućem vremenskom intervalu svakog neautorizovanog ulaska ili pokušaj neautorizovanog ulaska u bezbjednosnu zonu.
- (6) Nositelj autorizacije za tehnički servis za upravljanje radioaktivnim otpadom dužan uspostaviti i održavati u funkciji sistem video nadzora nad objektom za skladištenje otpada, na lokaciji objekta i sa udaljenje lokacije.
- (7) Slobodan pristup sistemu video nadzora iz stava (6) ovog člana imaće i Agencija.

**POGLAVLJE III - BEZBJEDNOSNI CILJEVI I MJERE ZA BEZBJEDNOSNE
NIVOE A, B, C i D**

Član 21.

(Bezbjednosni ciljevi i mjere za bezbjednosni nivo A)

(1) Nosilac autorizacije, radi postizanja cilja bezbjednosnog nivoa A, dužan je u svakom momentu preduzimati bezbjednosne funkcije detekcije, sprečavanja i odgovora na pokušaj krađe ili neautorizovanog premještanja radioaktivnih izvora.

(2) U cilju preduzimanja bezbjednosne funkcije detekcije nosilac autorizacije je dužan preduzimati sljedeće mjere:

- a) Izvršiti trenutnu detekciju neautorizovanog pristupa bezbjednosnim zonama i lokaciji radioaktivnog izvora pomoću elektronskog sistema za detekciju upada (IDS) ili stalnog nadzora od strane zaposlenih.
- b) Izvršiti trenutnu detekciju pokušaja krađe ili neautorizovanog premještanja radioaktivnog izvora korištenjem elektronske opreme za detekciju pokušaja neautorizovanog korištenja ili stalnog nadzora od strane zaposlenih.
- c) Izvršiti trenutnu procjenu detekcije korištenjem monitora zatvorenog kruga (CCTV) sa udaljene lokacije ili procjenu od strane zaposlenih ili službe obezbjeđenja.
- d) u što kraćem roku ostvariti komunikaciju sa licima zaduženim za odgovor na bezbjednosni događaj;
- e) obezbjediti uslove za detekciju potencijalnog gubitka radioaktivnih izvora putem svakodnevne provjere prisustva izvora koja se vrši putem mjerenja nivoa zračenja, korištenjem sistema za indikaciju pokušaja pristupa izvoru ili na drugi način.

(3) U cilju preduzimanja bezbjednosne funkcije sprečavanja, nosilac autorizacije je dužan osigurati pomoću sistema od najmanje dvije barijere, kao što su npr. zidovi i rešetke ili druge adekvatne mjere, da se nakon detekcije spriječe protivpravne radnje za onoliko vremena koliko je potrebno za adekvatnu reakciju lica zaduženih za odgovor na bezbjednosni događaj.

(4) U cilju preduzimanja bezbjednosne funkcije odgovora, nosilac autorizacije je dužan osigurati trenutni odgovor na dobiveni alarm sa dovoljnim resursima koji uključuju ljudstvo, opremu i tehniku za sprječavanje krađe ili neautorizovanog premještanja radioaktivnih izvora.

Član 22.

(Bezbjednosni ciljevi i mjere za bezbjednosni nivo B)

(1) Nosilac autorizacije, radi postizanja cilja bezbjednosnog nivoa B, dužan je u svakom momentu preduzimati bezbjednosne funkcije detekcije, sprečavanja i odgovora na pokušaj krađe ili neautorizovanog premještanja radioaktivnih izvora.

(2) U cilju preduzimanja bezbjednosne funkcije detekcije nosilac autorizacije je dužan preduzimati sljedeće mjere:

- a) izvršiti trenutnu detekciju bilo kakvog neautorizovanog pristupa bezbjednosnim zonama/lokaciji radioaktivnog izvora pomoću elektronskog sistema za detekciju upada ili stalnog nadzora od strane zaposlenih,
- b) izvršiti detekciju pokušaja krađe ili neautorizovanog premještanja radioaktivnog izvora pomoću elektroničkog sistema za detekciju pokušaja nautorizovanog korištenja ili periodične provjere od strane zaposlenih;
- c) Izvršiti trenutnu procjenu detekcije korištenjem CCTV sa udaljene lokacije ili procjenu od strane zaposlenih ili službe obezbjeđenja.
- d) u što kraćem roku ostvariti komunikaciju sa licima zaduženim za odgovor ;
- e) obezbjediti uslove za detekciju potencijalnog gubitka radioaktivnih izvora putem provjere jedanput sedmično prisustva izvora koja se vrši putem mjerenja nivoa zračenja, korištenjem sistema za indikaciju pokušaja pristupa izvoru ili na drugi način

(3) U cilju preduzimanja bezbjednosne funkcije sprječavanja nosilac autorizacije je dužan osigurati sistem od najmanje dvije fizičke barijere, kao što su npr. zidovi i ograde ili druge adekvatne mjere.

(4) U cilju preduzimanja bezbjednosne funkcije odgovora nosilac autorizacije je dužan osigurati trenutno otpočinjanje odgovora za prekidanje krađe ili neautorizovanog premještanja izvora korištenjem opreme i procedura za trenutno otpočinjanje odgovora.

Član 23.

(Bezbjednosni ciljevi i mjere za bezbjednosni nivo C)

(1) Nosilac autorizacije, radi postizanja cilja bezbjednosnog nivoa C, dužan je u svakom momentu preduzimati bezbjednosne funkcije detekcije, sprečavanja i odgovora na pokušaj krađe ili neautorizovanog premještanja radioaktivnih izvora

(2) U cilju preduzimanja bezbjednosne funkcije detekcije nosilac autorizacije je dužan preduzimati sljedeće mjere:

- a) Izvršiti detekciju pokušaja krađe ili neautorizovanog premještanje radioaktivnih izvora pomoću opreme za detekciju neautorizovanog diranja ili periodične provjere od strane zaposlenih.
- b) Izvršiti trenutnu provjeru detekcije kroz procjenu od strane zaposlenih ili službe obezbjeđenja.
- c) osigurati informaciju o gubitku radioaktivnih izvora putem mjesečnih provjera, uređaja za detekciju uređaja za detekciju pokušaja neautorizovanog korištenja i sl.;

(3)U cilju preduzimanja bezbjednosne funkcije sprečavanja nosilac autorizacije je dužan osigurati korištenje jedne barijere, kao što je npr. bezbjednosni ormar, kontejner izvora ili nadzora od strane zaposlenih ili druge adekvatne mjere.

(4)U cilju preduzimanja bezbjednosne funkcije odgovora nosilac autorizacije je dužan primijeniti odgovarajuće mjere u slučaju krađe ili neautorizovanog premještanja izvora korištenjem procedura za početak djelovanja u skladu sa bezbjednosnim planom za ovakve situacije.

Član 24.

(Ciljevi bezbjednosti i mjere za bezbjednosni nivo D)

Nosilac autorizacije radi postizanja cilja bezbjednosnog nivoa D, dužan je primjenjivati specifične mjere upravljanja bezbjednošću koje su propisane u članu 35 ovog pravilnika.

POGLAVLJE IV - SISTEM BEZBJEDNOSNOG UPRAVLJANJA ZA BEZBJEDNOSNE NIVOE A, B, C i D

Član 25.

(Bezbjednosno upravljanje)

Sistem bezbjednosnog upravljanja za kategorije radioaktivnih izvora 1, 2 i 3 sastoji se iz slijedećih elemenata:

- a) Kontrola pristupa;
- b) Bezbjednosna provjere zaposlenih;
- c) Identifikacija i zaštita povjerljivih informacija;
- d) Bezbjednosni plan;
- e) Pojačane bezbjednosne mjere;
- f) Sistem izvještavanja o bezbjednosnim događajima.

Član 26.

(Način kontrole pristupa)

- (1) Nositelj autorizacije i lice odgovorno za bezbjednost radioaktivnih izvora treba da osigura kontrolu pristupa radioaktivnim izvorima koja će efektivno spriječiti pristup neautorizovanim osobama.
- (2) Za bezbjednosni nivo A potrebno je osigurati identifikaciju i verifikaciju kombinacijom dvije ili više mjera, kao što je npr. čitač magnetskih kartica i ličnog identifikacijskog broja ili ključ i kontrola ključa ili druge adekvatne mjere
- (3) Za bezbjednosni nivo B i C potrebno je osigurati jednu identifikacijsku mjeru, kao što je npr. magnetska kartica, osobni identifikacijski broj, računarska šifra, vizuelna identifikacija od strane druge autorizovane osobe ili druge adekvatne mjere.

Član 27.

(Odobrenje za slobodan pristup)

- (1) Nositelj autorizacije izdaje odobrenje pojedinim zaposlenicima za slobodan pristup izvoru kategorija 1, 2 i 3, o čemu vodi evidenciju.
- (2) Odobrenje iz stava (1) ovog člana se izdaje na osnovu procjene koju vrši osoba odgovorna za bezbjednost.

Član 28.

(Bezbjednosne provjere)

- (1) Povjerljivost i pouzdanost zaposlenih koji trebaju imati slobodan pristup izvorima kategorija 1, 2 i 3, lokaciji izvora i povjerljivim informacijama osigurava se putem provjere koju vrši osoba odgovorna za bezbjednost.
- (2) Provjeru iz stava (1) ovog člana vrši se u saradnji sa nadležnim policijskim organima i sastoji se najmanje od provjere identiteta, pregled prethodnih zaposlenja i potvrde referenci.
- (3) Nositelj autorizacije je dužan kod nadležnog organa, svake dvije godine izvršiti provjeru zaposlenih koji imaju slobodan pristup radioaktivnim izvorima, da li se protiv tih lica vodi krivični postupak, da li je osuđivano za krivično djelo za koje je izrečena zatvorska kazna, osim krivičnih djela protiv sigurnosti javnog prometa, odnosno da li je oglašeno odgovornim za prekršaj protiv javnog reda i mira sa obilježjem nasilja.

(4) Ukoliko se provjerom utvrdi da se protiv lica vodi krivični postupak ili da je lice odgovorno za prekršaj protiv javnog reda i mira sa obilježjem nasilja, nosilac autorizacije je dužan takvom licu zabraniti slobodan pristup radioaktivnim izvorima.

Član 29.

(Identifikacija i zaštita povjerljivih informacija)

(1) Nosilac autorizacije je dužan identificirati i zaštititi povjerljive informacije od neautorizovanog objavljivanja.

(2) Nosilac autorizacije je dužan da zaštititi objekte i prostorije koji se koriste za čuvanje povjerljive dokumentacije, spisa i registara.

(3) U povjerljive informacije spadaju:

- a) sadržaj bezbjednosnog plana,
- b) procedure za implementaciju plana,
- c) detalji o konstrukciji objekta i mapa objekta ,
- d) detalji o zaštitnim sistemima (alarmi, kamere),
- e) evidencija osoba kojima je odobren slobodan pristup,
- f) registar izvora (količina, vrsta, oblik i tačna lokacija),
- g) informacije o bezbjednosnim provjerama zaposlenih i
- h) informacije koje mogu pomoći kod demontaže uređaja u cilju pristupa radioaktivnom izvoru.

(4) Pristup osvjtljivim informacijama iz stave (3) ovog člana odobrava se u skladu sa važećim propisima.

(5) Nosilac autorizacije je dužan da vodi evidenciju osoba kojim je odobren pristup bezbjednosnom planu ili procedurama za implementaciju plana. Kada nosilac autorizacije odredi da zaposleni nema dalju potrebu pristupa planu za bezbjednost ili procedurama za implementaciju, potrebno je izbrisati zaposlenog iz evidencije u roku od 7 dana.

Član 30.

(Bezbjednosni plan)

(1) Bezbjednosnim planom uspostavlja se sveukupna strategija djelovanja nosioca autorizacije radi osiguranja bezbjednosti radioaktivnih izvora.

(2) Bezbjednosni plan treba da:

- a) identificira mjere koje se preduzimaju u svrhu bezbjednosti
- b) identificira resurse potrebne za bezbjednost, opremu i tehnologiju koja se koristi u svrhu bezbjednosti.

(3) Lice odgovorno za bezbjednost radioaktivnih izvora parafira bezbjednosni plan prije njegovog donošenja od strane nosioca autorizacije.

(4) Agencija dostavlja bezbjednosni plan za radioaktivne izvore kategorije 1, 2 i 3 Agenciji za istrage i zaštitu Odjelu za borbu protiv terorizma na informaciju.

(5) Nosilac autorizacije mora čuvati plan za bezbjednost, najmanje 3 godine od datuma kada je plan prestao da važi.

Član 31.

(Procedure za implementaciju plana)

(1) Nosilac autorizacije je dužan sačiniti i održavati pisane procedure koji dokumentuju kako će se ispuniti zahtjevi bezbjednosnog plana.

(2) Procedure za implementaciju i njihova revizija moraju biti parafirane od strane lica odgovornog za bezbjednost, prije donošenja od strane nosioca autorizacije.

(3) Nosilac autorizacije mora čuvati procedure, najmanje 3 godine od dana kada su procedure prestale da važe.

Član 32.

(Smjernice za izradu bezbjednosnog plana)

(1) Sadržaj bezbjednosnog plana može da obuhvata sljedeće podatke:

a) Uvod:

1) Naziv organizacije;

2) Vrsta organizacije (Bolnica/Univerzitet/Industrija/Operator/Ostalo);

3) Opis lokacije;

4) Adresa;

5) Broj telefona;

6) E-mail adresa;

7) Ime i prezime osobe odgovorne za zaštitu od zračenja.

b) Organizacija bezbjednosti:

1) Ime i prezime osobe odgovorne za bezbjednost;

2) Kontakt telefon osobe odgovorne za bezbjednost;

- 3) Da li je osoba pod 2.1 zaposlena puno radno vrijeme ili kraće od punog radnog vremena;
- 4) Detalji o zaposlenima u službi obezbjeđenja;
- 5) Detalji o rukovodiocima .

c) Plan objekta:

Plan objekta koji pokazuje granice obuhvata i objekat sa mapom okoline u razmjeri 1:100.

(d) Granica obuhvata:

- 1) Opis granice obuhvata lokacije;
- 2) Detalji o ogradi;
- 3) Navesti detalje o vratima;
- 4) Navesti detalje o bezbjednosnom osvjetljenju;
- 5) Navesti detalje o PID (granica obuhvata sistema za detekciju upadača):
- 6) Navesti detalje o sistemu TV zatvorenog kruga (CCTV):

(e) Granica obuhvata ulazne čuvarske kućice :

- 1) Navesti detalje o bezbjednosti i osoblju;
- 2) Osvjetljenje:
- 3) Sistemi za automatsku kontrolu pristupa:
- 4) Sistemi za komunikaciju (uključujući aranžmane za podršku u slučaju bezbjednosnog događaja):

(f) Kontrolne tačke pristupa:

- 1) Navesti detalje o vratima i semaforima za pješake i vozila:
- 2) Navesti kontrolne procedure:
 - 1) Sistemi za prolaz zaposlenih:
 - 2) Izdavanje privremenih propusnica za posjetioce, ugovarače i druge osobe:
Provjera vozila:
- 3) Aranžmani za pristup zaposlenim osobama:
- 4) Aranžmani pristupa za ugovarače (uključujući pratnju):

- 5) Aranžmani pristupa za posjetioce (uključujući pratnju):
- 6) Aranžmani za potragu:
- 7) Nadzor pristupa pomoću TV zatvorenog kruga(CCTV):
- 8) Kontrola ključeva za prostorije , područja i zaključavanje vrata.

(g) Bezbjednost područja :

1) Ako ne postoji definisana granica obuhvata , opisati pristup području u kojem se nalaze radioaktivni izvori:

- 2) Aranžmani za kontrolu pristupa:
- 3) Korištenje sistema za detekciju upadača:
- 4) Odgovor na alarm sistema za kontrolu upadača:
- 5) Sredstva za identifikaciju autorizovanog osoblja
- 6) Neprekidna kontrola.

(h) Čuvanje radioaktivnog materijala

Lista objekata ili lokacija (nazivom i brojem) u kojim se radioaktivni izvor koristi ili skladišti

- 1) Objekti ili lokacije;
- 2) Osnovna djelatnost/Radionuklid/Kategorija izvora;
- 3) Izmjerena aktivnost u GBq;
- 4) Bezbjednosni aranžmani;
- 5) Dodatni aranžmani za kontrolu pristupa;
- 6) Sredstva za detekciju upadača.

(i) Bezbjednost informacija

Detaljni aranžmani za zaštitu povjerljivih informacija iz člana 29 stav 3.ovog pravilnika.

(j) Bezbjednosne provjere

Detaljni aranžmani o provjeri identiteta i povjerljivosti osoblja koji imaju slobodan pristup radioaktivnom materijalu i povjerljivim informacijama , kao i onih koji su zaduženi za bezbjednost samog objekta.

(k) Održavanje, popravljavanje i testiranje bezbjednosnih sistema

- 1) Testiranje u specifičnim intervalima:
- 2) Detalji o alternativnom napajanju u slučaju nestanka napajanja:
- 3) Procedure o izvještavanju /popravci grešaka bezbjednosnih sistema:
- 4) Podaci o održavanju bezbjednosnog režima u slučaju greške na bezbjednosnoj opremi ili za vrijeme rutinskog održavanja ili minimalnih mjera popravke .

(l) Kontrola i izvještavanje o bezbjednosnim događajima

- 1) Navesti detalje o planovima na bezbjednosni događaj i instrukcije za zaposlene:
- 2) Navesti aranžmane za godišnje testiranje planova na vanredne situacije :
- 3) Lista bezbjednosnih instrukcija na zaposlene i za lice odgovorno za opštu bezbjednost objekta:
- 4) Lista prethodno planiranih opcija za nadgradnju bezbjednosti u slučaju porasta prijetnje.

(2) Agencija u svakom slučaju posebno cijeni sadržaj bezbjednosnog plan u postupku autorizacije.

Član 33.

(Ažuriranje bezbjednosnog plana)

- (1) Nositelj autorizacije je dužan da vrši stalno praćenje efektivnosti bezbjednosnog plana i preduzima mjere u cilju otklanjanja eventualnih nedostataka.
- (2) Ažuriranje bezbjednosnog plana vrši se prema potreba, a najmanje jednom godišnje.
- (3) Ažuriranje bezbjednosnog plana treba biti odobreno od lica odgovornog za bezbjednost, a u slučaju kada je plan revidiran, odgovorno lice za bezbjednost treba da informiše sve zaposlene na koje se odnosi revidirani plan o navedenim izmjenama.
- (4) Nositelj autorizacije je dužan o svim izmjenama plana obavijestiti Agenciju u roku od 7 dana , od datuma kada izmjene plana stupe na snagu.

Član 34.

(Pojačane bezbjednosne mjere)

(1) U slučaju sumnje da postoji pojačana bezbjednosna prijetnja, nosilac autorizacije, dužan je pojačati bezbjednosne mjere.

a) Pojačane bezbjednosne mjere podrazumijevaju:

- 1) vraćanje radioaktivnih izvora u bezbjedno skladište ukoliko je izvor bio u upotrebi;
- 2) obezbjeđenje dvadesetčetveročasovne čuvarske službe, dodatnog video nadzora ili dodatnog alarmnog sistema;
- 3) obavještanje nadležnog policijskog organa i Agencije o sumnji na prijetnju;
- 4) provjeru bezbjednosnih procedura, planova objekata i prakse radijacione sigurnosti u saradnji s nadležnim policijskim organom odnosno drugim tijelima nadležnim za odgovor na zloupotrebu radioaktivnog izvora;

(2) Pojačane bezbjednosne mjere trebaju biti na snazi sve dok postoji bezbjednosna prijetnja iz stava (1) ovog člana.

(3) Pojačane bezbjednosne mjere se primjenjuju uvijek kada se radi o transportu radioaktivnih izvora kategorija 1 i 2, kao i u slučajevima kao što su zamjena radioaktivnog izvora, njegova popravka i održavanje.

Član 35.

(Bezbjednosno upravljanje za bezbjednosni nivo D)

Nosilac autorizacije za izvore kategorije 4 i 5, u cilju upravljanja bezbjednosti je dužan :

- a) osigurati sigurno korištenje izvora primjenom važećih propisa,
- b) osigurati povjerljivost zaposlenih,
- d) osigurati zaštitu izvora od neautorizovanog pristupa,
- b) uskladištiti izvore u bezbjednom kontejneru i na bezbjednoj lokaciji,
- c) vršiti provjeru da li se radioaktivni izvori nalaze na lokaciji najmanje jedanput u tri mjeseca.

POGLAVLJE V - OSTALI BEZBJEDNOSNI ZAHTJEVI

Član 36.

(Komunikacija)

(1) Nosilac autorizacije za kategorije 1, 2 i 3 je dužan da uspostavi i održava stalnu komunikaciju zaposlenih i elektronski prenos i procesiranje podataka između lokacija bezbjednosnih sistema.

(2) Nosilac autorizacije za kategorije 1, 2 i 3 treba da obezbjedi mogućnosti alternativne komunikacije za zaposlene i alternativni mogućnosti prenosa i obrade podataka, u slučaju gubitka primarnog sredstva komunikacije ili prenosa i procesiranja podataka. Alternativni sistemi komunikacija i prenosa podataka ne mogu biti subjekt istih grešaka kao primarni sistemi.

Član 37.

(Zahtjevi za mobilne uređaje)

(1) Kod mobilnih uređaja koji sadrže radioaktivne izvore kategorije 1, 2 i 3 potrebno je osigurati dvije fizički odvojene čvrste barijere (npr. brava, kontejner sa katancem, vezanje lancem) u cilju obezbjeđenja radioaktivnih izvora od krađe ili neautorizovanog premještanja kada pokretni uređaj nije pod nadzorom.

(2) Kod mobilnih uređaja koji sadrže radioaktivne izvore kategorije 1, 2 i 3 a nalaze se u vozilu na vozilu ili prikolici vozila bez nadzora, potrebno je osigurati da je onemogućeno pokretanje vozila ili prikolice.

DIO ČETVRTI - BEZBJEDNOST RADIOAKTIVNIH IZVORA PRILIKOM TRANSPORTA

POGLAVLJE I - OSNOVNI ZAHTJEVI ZA BEZBJEDNOST RADIOAKTIVNIH IZVORA PRILIKOM TRANSPORTA

Član 38.

(Mjere za bezbjednost u transportu)

Bezbjednost u transportu se postiže :

- a) osiguranjem najkraćeg mogućeg ukupnog vremena transporta.
- b) ograničavanjem broja prekida i vremena trajanja prekida transporta.
- c) pružanjem zaštite tokom transporta ili tranzita i osiguranjem skladištenja adekvatnog za kategoriju radioaktivnog izvora.
- d) primjenom bezbjednosnih planova za transport.

Član 39.

(Način sprečavanja krađe i sabotaža)

- (1) Minimiziranje vjerovatnoće krađe i sabotaže radioaktivnih izvora tokom transporta, postiže se kombinacijom mjera koje obuhvataju detekciju, sprečavanje i odgovor.
- (2) Ove mjere mogu da se dopunjuju i drugim mjerama koje se odnose na povrat eventualno ukradenog materijala i ublažavanje mogućih posljedica uz dodatno smanjenje rizika.

Član 40.

(Bezbjednosni nivoi za transport)

- (1) Bezbjednost transporta razvrstava se u tri nivoa :
 - a) Pojačani bezbjednosni nivo;
 - b) Osnovni bezbjednosni nivo;
 - c) Minimalni bezbjednosni nivo.
- (2) Pojačani nivo bezbjednosti se primjenjuje za radioaktivne izvore kategorije 1 i 2 i na pošiljke koje se transportuju u Tip B(U/M) paketima, osim ozračenog nuklearnog goriva i fisionog materijala.
- (3) Osnovni nivo bezbjednosti se primjenjuje za radioaktivne izvore kategorije 3 i na pošiljke koje se transportuju u Tip A paketima.
- (4) Minimalni bezbjednosni nivo se primjenjuje na kategorije 4 i 5 radioaktivnih izvora i izuzete pakete, LSA-I materijal, SCO-I materijal, industrijske pakete IP-1, IP-2 i IP-3.
- (5) Nosilac autorizacije za transport radioaktivnih izvora dužan je uspostaviti jedan od tri bezbjednosna nivoa na osnovu aktivnosti sadržaja pošiljke i vrste paketa koji se transportuje.
- (6) Osim nivoa bezbjednosti iz stavova (2), (3) i (4) ovog člana mogu se u zavisnosti od potrebe odrediti i dodatne bezbjednosne mjere, na prijedlog Agencije.

Član 41.

(Tabela nivoa)

Bezbjednosni nivoi bazirani na vrsti radioaktivnog materijala i vrsti paketa dati su Tabeli 5, Aneksu III, ovog pravilnika

POGLAVLJE II - POJAČANI BEZBJEDNOSNI NIVO

Član 42.

(Opšti bezbjednosni zahtjevi)

- (1) Operator treba da osigura da sva lica koja su uključena u transport radioaktivnih izvora moraju primjenjivati bezbjednosne mjere za transport proporcionalno svojim odgovornostima i stepenu prijetnje.
- (2) Transport radioaktivnog materijala mogu da vrše samo pravna lica koja su licencirana od strane Agencije.
- (3) Ako se radioaktivni izvor privremeno uskladišti na tranzitnom mjestu na njega će se primjenjivati bezbjednosne mjere koje se primjenjuju na radioaktivne izvore prilikom korištenja i skladištenja.
- (4) Primalac treba da posjeduje procedure za postupanje u slučaju da paket sa radioaktivnim izvorom nije dostavljen u planiranom vremenu. Ukoliko se utvrdi da je paket izgubljen ili ukraden, odnosno oštećen, potrebno je pokrenuti postupak za lociranje paketa, odnosno njegov povratak u pređašnje stanje.
- (5) Transport radioaktivnog izvora se vrši u paketima koji su ispitani i posjeduju dokaz o kvalitetu od ovlaštene institucije u državi proizvođača paketa. Kada su paketi teži od 2000 kg, tada se transport treba vršiti u otvorenim prevoznim sredstvima, s tim da operatori moraju provjeriti brave i pečate prije transporta.
- (6) U slučaju transporta radioaktivnog izvora na otvorenim prevoznim sredstvima Agencija utvrđuje dodatne bezbjednosne mjere uzimajući u obzir vrstu radioaktivnog materijala i preovlađujuću prijetnju.

Član 43.

(Osnovna bezbjednosna obuka)

- (1) Operatori su obavezni obezbijediti licima uključenim u transport, pored osnovne obuke iz zaštite od zračenja i obuku iz oblasti bezbjednosti.
- (2) Obuka iz stava (1) ovog člana treba da sadrži informacije o prirodi bezbjednosnih prijetnji, vrstama bezbjednosnih problema, metodama za rješavanje tih problema i aktivnostima koje će biti preduzete u slučaju bezbjednosnih incidenata.

Član 44.

(Identifikacija prevoznika i pošiljaoca)

Svako lice koje učestvuje u transportu radioaktivnih izvora mora sa sobom imati važeći identifikacioni dokument sa fotografijom.

Član 45.

(Bezbjednosna provjera prevoznog sredstva)

- (1) Prevoznik je dužan prije početka transporta da obavi bezbjednosnu provjeru prevoznog sredstva.
- (2) Bezbjednosna provjera iz stava (1) ovog člana u normalnim situacijama obuhvata vizuelnu provjeru prevoznog sredstva i utvrđivanje postojanja dodatnih predmeta na prevoznom sredstvu, koji bi mogli da utiču na odvijanje transporta.
- (3) Prevoznik treba da osigura da sve mjere bezbjednosti budu na snazi za sve vrijeme obavljanja transporta.

Član 46.

(Pisana uputstva)

- (1) Prevoznik treba da obezbjedi licima koja vrše transport pisana uputstva o svim potrebnim mjerama bezbjednosti.
- (2) Bezbjednosne mjere uključuju i postupak reagovanja u slučaju bezbjednosnog incidenta tokom transporta.
- (3) U normalnim situacijama pisana uputstva iz stava (1) ovog člana, sadrže samo osnovne detalje o kontaktima u slučaju eventualnog ugrožavanja bezbjednosti.

Član 47.

(Razmjena bezbjednosnih informacija)

- (1) Operatori trebaju da međusobno sarađuju u pogledu razmjene bezbjednosnih informacija.
- (2) U slučaju potrebe neophodno je izvršiti razmjenu bezbjednosnih informacija sa Agencijom, kao i drugim bezbjednosnim službama u Bosni i Hercegovini i inostranstvu.

Član 48.

(Određivanje pouzdanosti i povjerljivosti)

Operator je dužan prije otpočinjanja transporta provjeriti pouzdanost i povjerljivost lica koja učestvuju u transportu, u skladu sa njihovim odgovornostima koje imaju prilikom transporta.

Član 49.

(Prethodno obavještenje)

- (1) Pošiljalac je dužan unaprijed obavijestiti primaoca pošiljke o svakoj planiranoj isporuci, načinu transporta i planiranom vremenu isporuke.

- (2) Primalac pošiljke dužan je potvrditi da je spreman primiti pošiljku u očekivanom vremenu i obavijestiti pošiljaoca o prijemu odnosno ne-prijemu iste ukoliko je to slučaj.
- (3) Operator je dužan da o svakom transportu radioaktivnih izvora obavijesti Agenciju u skladu sa važećim propisima.

Član 50.

(Uređaji za praćenje)

- (1) Prevoznici su dužni osigurati metode ili uređaje za praćenje vozila koja prevoze radioaktivne izvore, za sve vrijeme trajanja transporta.
- (2) Neprekidno praćenja vozila koja prevoze radioaktivne izvore kategorije 1. se ostvaruje ugradnjom GPS prijemnika u vozilo.
- (3) Praćenje vozila koja prevoze radioaktivne izvore kategorije 2. se ostvaruje ugradnjom GPS prijemnika ili redovnim saobraćanjem putem sredstava komunikacije sa određenih prolaznih tačaka.
- (4) Praćenje paketa se ostvaruje označavanjem bar koda svakog paketa.

Član 51.

(Komunikacija sa prevoznim sredstvom)

Prevoznik je dužan obezbijediti licima u prevoznom sredstvu, koje transportuje radioaktivne izvore 1 i 2, stalnu komunikaciju sa osobama koje su odgovorne za provođenje bezbjednosnog plana.

Član 52.

(Dodatne bezbjednosne mjere za transport u drumskom, željezničkom i transportu unutrašnjim vodama)

- (1) Za drumski i željeznički transport radioaktivnih izvora, kao i za transport unutrašnjim vodama, prevoznik je dužan obezbijediti uređaje, opremu ili druge metode za detekciju, sprečavanje i odgovor na pokušaj krađe, sabotaže ili drugog akta zloupotrebe uperenog prema prevoznim sredstvima ili teretu.
- (2) Navedeni uređaji i oprema moraju biti u funkciji cijelo vrijeme trajanja prevoza.
- (3) Prevoznik je dužan obezbijediti stalno praćenje drumskog prevoza, a u slučajevima gdje to nije moguće, potrebno je pronaći druga odgovarajuća sredstva.

Član 53.

(Bezbjednosni plan za transport)

- (1) Operatori koji namjeravaju da transportuju radioaktivne izvore kategorije 1 i 2, dužni su donijeti bezbjednosni plan za transport u skladu sa odredbama ovog pravilnika, kao i osigurati njegovo provođenje.

- (2) Plan iz stava (1) ovog člana se mijenja po potrebi, tako da bi se održao nivo bezbjednosti u trenutku njegove primjene i bilo kakve promjene plana transporta.
- (3) U slučaju transporta radioaktivnih izvora kategorije 1 i 2, prevoznik je obavezan bezbjednosni plan dostaviti Agenciji u postupku izdavanje pojedinačnog odobrenja za prevoz.
- (4) Lice odgovorno za bezbjednost radioaktivnih izvora parafira bezbjednosni plan prije njegovog donošenja od strane nosioca autorizacije.

Član 54.

(Sadržaj plana bezbjednosti)

Sadržaj bezbjednosnog plana obuhvata:

- a) podatke o izvoru koji će se transportovati, a koji moraju uključivati :
 - 1) radionuklid,
 - 2) aktivnost na određeni datum mjerenja aktivnosti,
 - 3) fizički i hemijski oblik,
 - 4) serijski broj,
 - 5) pakovanje za transport i
 - 6) kategoriju izvora koji će se transportovati.
- b) razlog transporta radioaktivnog materijala.
- c) opis prevoznog sredstva u kojem će se radioaktivni materijal transportovati i aranžmana za obezbjeđenje pošiljke tokom pretovara ili drugog zaustavlja na putu.
- d) raspodjela odgovornosti za bezbjednost na lica sa odgovarajućim ovlaštenjima za obavljanje svoje dužnosti.
- e) imena, adrese i brojeve telefona svih strana uključenih u transport, koje moraju biti dostupne 24 sata dnevno.
- f) procjenu svih bezbjednosnih rizika u vezi sa transportom radioaktivnog materijala, koji postoje ili se mogu pojaviti, kao i aktivnosti za njihovu identifikaciju.
- g) opis proceduralnih mjera bezbednosti koje će biti korišćene za rješavanje bezbjednosnih problema i to :
 - 1) postupke obavještanja, kad je potrebno, nadležnog MUP-a i Agencije pod čijom kontrolom će izvor biti transportovan.
 - 2) postupak odgovora na saobraćajnu nesreću u koju su uključena vozila koja transportuju radioaktivni materijal.
 - 3) postupak planiranja glavne i alternativne rute.
 - 4) postupak i opremu za pravovremeno obavještanje i postupanje u slučaju bezbjednosnih prijetnji, kršenja mjera bezbjednosti ili incidenata povezanih sa bezbjednošću.
 - 5) podatke o obučenosti lica koja su uključena u transport radioaktivnih izvora u odnosu na procjenu rizika i nivo prijetnje.
 - 6) način komunikacije između učesnika uključenih u transport.
- h) Postupak za ocjenu i provjeru Plana bezbjednosti.

Član 55.

(Povjerljiva informacija)

Sadržaj bezbjednosnog plana iz člana 54 ovog pravilnika predstavlja povjerljivu informaciju.

POGLAVLJE III - OSNOVNI I MINIMALNI BEZBJEDNOSNI NIVO

Član 56.

(Zahtjevi za osnovni bezbjednosni nivo)

Zahtjevi za bezbjednost transporta kod osnovnog bezbjednosnog nivoa su identični zahtjevima za pojačani bezbjednosni nivo, izuzev zahtjeva datih u članovima 49, 50, 51, 53 i 54.

Član 57.

(Zahtjevi za minimalni bezbjednosni nivo)

- (1) Operator je dužan da primjeni razumne bezbjednosne mjere kod transporta za koji se zahtjeva minimalni nivo bezbjednosti, koje će osigurati održavanje bezbjednosti tokom transporta radioaktivnih izvora.
- (2) Pošiljalac je dužan da kod transporta za koji se zahtjeva minimalni nivo bezbjednosti preduzme sljedeće mjere:
 - a) da izvrši provjeru prisutnosti radioaktivnog izvora;
 - b) da izvrši pravilan odabir autorizovanog prevoznika i primaoca;
 - c) da obaveže primaoca da ga obavijesti o dospjeću pošiljke;

POGLAVLJE IV - DODATNE BEZBJEDNOSNE MJERE

Član 58.

(Dodatne bezbjednosne mjere)

Agencija može zahtjevati od operatora da primjeni dodatne bezbjednosne mjere osim mjera navedenih od člana 42. do člana 54. ovog pravilnika, ukoliko smatra da je to neophodno iz razloga pojačane bezbjednosne prijetnje.

Član 59.

(Sadržaj dodatnih bezbjednosnih mjera)

Dodatne bezbjednosne mjere mogu se sastojati od sljedećeg:

- a) dodatna bezbjednosna obuka.
- b) uspostavljanje dodatnog sistema za praćenje vozila.
- c) policijska pratnja transporta.
- d) bezbjednosna provjera mogućnosti sabotáže transporta.
- e) dodatna bezbjednosna provjera prevoznih sredstava prije ukrcavanja tereta.
- f) prevozna sredstva posebno konstruisana ili prilagođena dodatnim bezbjednosnim zahtjevima.
- g) dodatna bezbjednosna provjera bezbjednosnog plana.
- h) vježba kojom će se provjeriti efikasnost bezbjednosnog plana.
- i) dodatne pisane instrukcije kojima će se detaljno utvrditi odgovornosti autorizovanih osoba vezane za bezbjednost.
- j) dodatne mjere, u skladu važećom pravnom regulativom, kojima će se štititi povjerljive bezbjednosne informacije.
- k) korištenje sigurnih i bezbjednih komunikacijskih sistema tokom prevoza.

DIO PETI – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 60.

(Usklađivanje poslovanja)

Pravna lica koja koriste, skladište ili transportuju nuklearne materijale i radioaktivne izvore dužna su uskladiti svoje poslovanje sa odredbama ovog pravilnika u roku od šest mjeseci od njegovog stupanja na snagu.

Član 61.

(Sankcije)

Svako nepoštovanje odredbi ovog pravilnika biće sankcionisano u skladu sa važećim propisima.

Član 62.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“.

ANEKSI

ANEKS I: KATEGORIZACIJA NUKLEARNOG MATERIJALA

Tabela 1: Kategorizacija nuklearnog materijala

Materijal	Oblik (forma)	Kategorija I	Kategorija II	Kategorija III
Plutonij ^a	Neozračen ^b	2 kg ili više	Manje od 2 kg ali više od 500 g	500 g ili manje ali više od 15 g
Uran U-235	Neozračen ^b <ul style="list-style-type: none">- U-235 obogaćen 20% ili više- U-235 obogaćen više od 10% ali manje od 20%- U-235 obogaćen manje od 10% ali više od prirodnog	- 5 kg ili više	- Manje od 5 kg ali više od 1 kg - 10 kg ili više	- 1 kg ili manje ali više od 15 g - Manje od 10 kg ali više od 1 kg - 10 kg ili više
Uran U-233	Neozračen ^b	2 kg ili više	Manje od 2 kg ali više od 500 g	500 g i manje ali više od 15 g
Ozračeno nuklearno gorivo			Osiromašeni ili prirodni uran, torij ili nisko-obogaćeno gorivo (manje od 10% fisionog sadržaja) ^c	

^a Plutonij, osim plutonija sa izotopskom koncentracijom preko 80% Pu-238

^b Materijal koji nije ozračen u reaktoru ili materijal koji je ozračen u reaktoru sa nivom zračenja jednakim ili manjim od 1 Gy/h na udaljenosti 1 m bez zaštite

^c Ostalo gorivo koje je bilo kategorisano u kategoriju I ili II prije ozračavanja, zbog sadržaja nuklearnog materijala, može se kategorizirati u nižu kategoriju ako je nivo zračenja goriva veći od 1 Gy/h na udaljenosti 1 m bez zaštite

ANEKS II: KATEGORIZACIJA RADIOAKTIVNOG IZVORA ILI SKUPA RADIOAKTIVNIH IZVORA

Kada je aktivnost radioaktivnog izvora dovoljno visoka da može dati dozu zračenja koja će rezultirati u determinističkim efektima izloženog pojedinca, izvor se može smatrati kao „opasan izvor“. Aktivnost izvora koja može dati tu dozu se označava izrazom „D vrijednost“.

Kategorija radioaktivnog izvora određuje se prema vrijednosti omjera aktivnosti tog radioaktivnog izvora (A) izražene u TBq i pripadajuće D-vrijednosti za radionuklid (D) koja je data u Tabeli 2. ovoga Aneksa. Veza između kategorije radioaktivnog izvora i omjera A/D radioaktivnog izvora data je u Tabeli 1. ovoga Aneksa.

Kategorija skupa radioaktivnih izvora koji sadrže isti radionuklid određuje se prema vrijednosti omjera A/D skupa radioaktivnih izvora koji sadrže isti radionuklid, a koja se računa na sljedeći način:

$$A/D = \frac{\sum_i A_i}{D},$$

gdje je A_i – aktivnost svakog radioaktivnog izvora izražena u TBq, a D – D vrijednost za taj radionuklid koja je data u Tabeli 2. ovoga Aneksa. Veza između kategorije skupa radioaktivnih izvora koji sadrže isti radionuklid i omjera A/D skupa radioaktivnih izvora koji sadrže isti radionuklid data je u Tabeli 1. ovoga Aneksa.

Kategorija skupa radioaktivnih izvora koji sadrže različite radionuklide određuje se prema vrijednosti omjera A/D skupa radioaktivnih izvora koji sadrže različite radionuklide, a koja se računa se na sljedeći način:

$$A/D = \sum_n \frac{\sum_i A_{i,n}}{D_n},$$

gdje je $A_{i,n}$ – aktivnost svakog pojedinog izvora i, radionuklida n, izražena u TBq, a D_n – D vrijednost za radionuklid n koja je data u Tabeli 2. Ovog Aneksa. Veza između kategorije skupa radioaktivnih izvora koji sadrže različite radionuklide i omjera A/D skupa radioaktivnih izvora koji sadrže različite radionuklide data je u Tabeli 1. ovoga Aneksa.

Tabela 2. Kategorizacija izvora prema odnosu aktivnosti i D-vrijednosti

Kategorija	Odnos aktivnosti i D-vrijednosti (A/D ^b)	Bezbjednosni nivo
1	$A/D \geq 1000$	A
2	$1000 > A/D \geq 10$	B
3	$10 > A/D \geq 1$	C
4	$1 > A/D \geq 0.01$	D
5	$0.01 > A/D > \text{izuzet}^a / D$	D

- d) Izuzete vrijednosti su dane u Tabeli 1. Aneksa I. Pravilnika o notifikaciji i autorizaciji djelatnosti sa izvorima zračenja sa izvorima zračenja.
- e) D vrijednosti su date u publikaciji Međunarodne agencije za atomsku energiju IAEA TECDOC-953, Beč, 2003

Tabela 3: Aktivnosti koje odgovaraju graničnim vrijednostima za radioaktivne izvore kategorija 1,2 i 3.

Radionuklid	Kategorija 1 1000 D		Kategorija 2 10 D		Kategorija 3 D	
	(TBq)	(Ci) ^a	(TBq)	(Ci) ^a	(TBq)	(Ci) ^a
Am-241	6.E+ 01	2.E+03	6.E-01	2.E+01	6.E-02	2.E+00
Am-241/Be	6.E+ 01	2.E+03	6.E-01	2.E+01	6.E-02	2.E+00
Cf-252	2.E+ 01	5.E+02	2.E-01	5.E-00	2.E-02	5.E-01
Cm-244	5.E+ 01	1.E+03	5.E-01	1.E+01	5.E-02	1.E+00
Co-60	3.E+ 01	8.E+02	3.E-01	8.E+00	3.E-02	8.E-01
Cs-137	1.E+ 02	3.E+03	1.E+00	3.E+01	1.E-01	3.E+00
Gd-153	1.E+ 03	3.E+04	1.E+01	3.E+02	1.E+00	3.E+01
Ir-192	8.E+ 01	2.E+03	8.E-01	2.E+01	8.E-02	2.E+00
Pm-147	4.E+ 04	1.E+06	4.E+02	1.E+04	4.E+01	1.E+03
Pu-238	6.E+ 01	2.E+03	6.E-01	2.E+01	6.E-02	2.E+00
Pu-239 ^b /Be	6.E+ 01	2.E+03	6.E-01	2.E+01	6.E-02	2.E+00
Ra-226	4.E+ 01	1.E+03	4.E-01	1.E+01	4.E-02	1.E+00
Se-75	2.E+ 02	5.E+03	2.E+00	5.E+01	2.E-01	5.E+00
Sr-90 (Y-90)	1.E+ 03	3.E+04	1.E+01	3.E+02	1.E+00	3.E+01
Tm-170	2.E+ 04	5.E+05	2.E+02	5.E+03	2.E+01	5.E+02
Yb-169	3.E+ 02	8.E+03	3.E+00	8.E+01	3.E-01	8.E+00
Au-198*	2.E+ 02	5.E+03	2.E+00	5.E+01	2.E-01	5.E+00
Cd-109*	2.E+ 04	5.E+05	2.E+02	5.E+03	2.E+01	5.E+02
Co-57*	7.E+ 02	2.E+04	7.E+00	2.E+02	7.E-01	2.E+01
Fe-55*	8.E+ 05	2.E+07	8.E+03	2.E+05	8.E+02	2.E+04
Ge-68*	7.E+ 02	2.E+04	7.E+00	2.E+02	7.E-01	2.E+01
Ni-63*	6.E+ 04	2.E+06	6.E+02	2.E+04	6.E+01	2.E+03
Pd-103*	9.E+ 04	2.E+06	9.E+02	2.E+04	9.E+01	2.E+03
Po-210*	3.E+ 01	2.E+03	6.E-01	2.E+01	6.E-02	2.E+00
Ru-106 (Rh-106)*	3.E+ 02	8.E+03	3.E+00	8.E+01	3.E-01	8.E+00
Tl-204*	2.E+ 04	5.E+05	2.E+02	5.E+03	2.E+01	5.E+02

^a Primarna vrijednost je data u TBq, vrijednosti u Ci su date za praktičnu namjenu.

^b Mjere za kritičnost i zaštitne mjere se trebaju razmotriti za umnožak D

* Ovi radionuklidi se veoma rijetko koriste kao pojedinačni radioaktivni izvori.

Tabela 4: Osnovni elementi dodjele kategorije radioaktivnog izvora bezbjednosnim nivoima

Bezbjednosni nivoi	Izvori kategorije 1. Bezbjednosni nivo A	Izvori kategorije 2. Bezbjednosni nivo B	Izvori kategorije 3. Bezbjednosni nivo C	Izvori kategorije 4i5. Bezbjednosni nivo D
Upravljanje bezbjednosti	Poštivanje svih opštih propisa iz oblasti radijacione sigurnosti			
	Kotrola pristupa lokaciji izvora			
	Osnovna bezbjednosna provjera zaposlenih			
	Plan za zaštitu povjerljivih informacija			
	Bezbjednosni plan za korištenje i skladištenje			
	Akcije u slučaju porasta prijetnje			
	Sistem izvještavanja			
Detekcija	Trenutna detekcija neautorizovanog pristupa od strane udaljenog alarma za nadzor	Trenutna detekcija neautorizovanog pristupa od strane alarma za nadzor	Obezbjedenje sredstava za detekciju krađe ili neautorizovanog premještanja izvora	
Sprječavanje	Izvor zaštićen od nedozvoljenog pristupa sa dvije mjere fizičke bezbjednosti	Izvor zaštićen od nedozvoljenog pristupa sa dvije mjere fizičke bezbjednosti	Izvor zaštićen od nedozvoljenog pristupa sa jednom mjerom fizičke bezbjednosti	
Odgovor	Trenutni odgovor policije na verifikovani alarm	Trenutni odgovor zaposlenih i policije na alarm		

ANEKS III. TRANSPORT

Tabela 5: Bezbjednosni nivoi za transport

Redni broj	Vrsta radioaktivnog materijala koja se transportuje	Vrsta paketa koji se koristi	Bezbjednosni nivo za transport
1.	Referentni izvori	Izuzeti	Minimalni
2.	Potrošački proizvodi	Izuzeti	Minimalni
3.	LSA I/II/III	IP-1,IP-2 ili IP-3	Minimalni
4.	LSO I/II	IP-1,IP-2 ili IP-3	Minimalni
5.	Radiofarmaceutici	Tip A	Osnovni
6.	Nuklearni mjerači	Tip A	Osnovni
7.	Neutronske izvori za bušotine	Tip A	Osnovni
8.	Izvori za manuelnu brahiterapiju	Tip A	Osnovni
9.	Industrijski radiografski izvori	Tip B (U/M)	Pojačani
10.	Izvori za brahiterapiju MDR i HDR	Tip B (U/M)	Pojačani
11.	Teleterapijski izvori	Tip B (U/M)	Pojačani
12.	Gama ozračivači	Tip B (U/M)	Pojačani
13.	Zatvoreni izvori za odlaganje	Tip A ili Tip B (U/M)	Osnovni za Tip A i pojačani za Tip B(U/M)
14.	Specifični slučajevi	Specijalna pošiljka	Transport zahtjeva dodatne bezbjednosne mjere